Új kamatfeltételek

Növekszik a bizalom a takarékszövetkezetek szolgáltatásai iránt, az év első négy hónapjában tovább emelkedett pénzügyi forgalmuk. Nagyobb betétállománnyal rendelkeznek, mint korábban bármikor, és több kölcsönt is folyósítottak a tagoknak.

A „falusi bankok" betétállománya május elején meghaladta a 42,5 milliárd forintot, s ez 6,5 milliárd forinttal volt több, mint egy évvel korábban. Az elmúlt időszakban a lakosság körében a szokottnál is nagyobb érdeklődés mutatkozott az ifjúsági takarékbetét iránt, amely egy év alatt csaknem megháromszorozódott. Jóval több a nyereménybetétkönyvben és a takaréklevél formában elhelyezett pénz is, ezek együttes összege megközelíti a 3,9 milliárd forintot.

A takarékszövetkezetek kölcsönállománya is nagyobb. A hitelállomány meghaladja a 12 milliárd forintot, amely majdnem 60 százalékkal magasabb, mint egy évvel korábban volt.

Egyébként május 1-jétől a takarékszövetkezetek is alkalmazzák a betét- és hitelfajtákra meghatározott új kamatrendszert. Ennek értelmében a kamatozó betétek közül az egy évre lekötöttek az eddigi évi 5 százalék helyett 6, a két évre lekötöttek 6 helyett 7, a hároméves lekötésért pedig 8 helyett 9,5 százalékos kamatot hoznak a betételhelyező számára. A látra szóló betétek kamata változatlanul 2 százalék. A takaréklevelek kamata egy év után 5,5, két év után 8, három és négy év után 9,5, öt év után 10, hat év után pedig évi 10,5 százalék.

Vegyes bizottsági tanácskozás

A magyar—kínai műszaki-tudományos együttműködési vegyes bizottság május 26. és 28. között Budapesten tartotta 26. ülésszakát, amelyen megvitatták az elmúlt időszak eredményeit, és összeállították az 1987—88. évi közös munka programját. Az ülés jegyzőkönyvét Székács Imre, a Tesco vezérigazgatója és Csao Ming-sen, a Kínai Népköztársaság gépipari állami bizottságának tagja — a vegyes bizottság társelnökei — csütörtökön írták alá. Ennek értelmében a két ország közötti műszaki-tudományos együttműködési kapcsolatokat tovább bővítik. Csao Ming-sent fogadta Maróthy László, a Minisztertanács elnökhelyettese, az Országos Tervhivatal elnöke, megbeszélést folytatott Tétényi Pállal, az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság elnökével, és Kapolyi László ipari miniszterrel. (MTI)

A tőzeg csapdája

Az új klinika állapota

Tavaly novemberig úgy tűnt, a Szegeden épülő 410 ágyas klinikai tömb tervezője, kivitelezője elkészülte után a legmagasabb szakmai elismerésekre számíthat. De az elmúlt év utolsó heteiben az építők, a Délép dolgozói a földszinti aljbetonzat ferdülésére lettek figyelmesek. Ezután műszeres mérések igazolták, hogy nem az érzékszerveik hagyták cserben őket. Az idén februárban minden olyan munkát leállítottak, amelynek során az épületszerkezetre újabb nagyobb súlyokat vittek volna fel. A későbbi vizsgálatok során döntés született arról, hogy további süllyedés megakadályozására nemzetközi versenytárgyalást, tendert írnak ki.

Körtvélyessy Péterrel, a Délép vezérigazgatójával és munkatársaival az épület központi részén, azon a folyosón állunk, ahol leginkább érezhető a betonzat ferdesége. Egy három méter széles folyosó egyik oldala jó néhány centiméterrel magasabban van, mint a másik. Az építkezésnél az úgynevezett dugóalapozási eljárást alkalmazták. Ez egy új, nagy üzleti sikerekkel is kecsegtető, viszonylag olcsó, továbbfejleszthető technológia. Három éve használják, ez idő alatt mintegy száz épület alapozásánál ragyogóan bevált. Az új klinikai tömb első tervezeteinél alapozási megoldásként még nem ez szerepelt. Alkalmazásáról a tervezőmunka egy későbbi lépésénél döntöttek. A talajmechanikai vizsgálatokat végző FTV javaslatára született megállapodás és döntés, a dugóalapozás használatáról. Erről az elhatározásról ma már egyértelműen megállapítható, hogy hibás lépés volt.

— Érdeke-e a Délépnek, hogy mindenáron ezt a technológiát alkalmazza? — kérdezem Körtvélyessy Pétert.

— A mindenáron való erőltetése ennek a technológiának semmiképpen sem lehet a vállalat érdeke. Nyugodtan mondhatom, hogy ez a helyzet nekünk lényegesen nagyobb üzleti kárt okozott, mint amennyi hasznunk a dugóalapozás egyik felhasználásából ered. Az eljárás iránt jelentős a külföldi érdeklődés, ezt indokolja a konstrukció értéke is, de érthetően az ilyen malőrök nem segítik az üzletek létrejöttét.

Az épület egyenletes süllyedésével — mint az ilyen nagy súlyú építményeknél általában — eleve számolt a tervező. A tervdokumentumokban nyolc centiméter egyenletes süllyedés elfogadhatósága szerepel. Ma az épület legnagyobb süllyedése az eredeti állapothoz képest mintegy 25 centiméter. De ennél lényegesen nagyobb gond, hogy nagy eltérések vannak az egyes pontok között. Az sem mindegy, hogy az eltérően süllyedő pontok milyen távolságban vannak egymástól. Például az egymástól 3 méterre lévő aljzatok 3 centiméteres eltérése sokkal nagyobb gond, mintha 11 centiméteres különbség észlelhető 30 méteres távolságban. Nem mindegy, a süllyedés gyorsasága sem. Leginkább február és március hónapokban növekedtek ezek az értékek. A legfrissebb méréseredményekről *Zsák Miklós* üzemigazgatótól érdeklődöm.

— A legutóbbi május 25-i mérésekkor 7—9 század(!) milliméteres két hét alatt bekövetkezett süllyedést regisztráltunk. Tehát egyértelmű, hogy a folyamat igencsak lelassult.

— Mekkora súlyú terhet kell még a födémekre felvinni a teljes készültségi fokig?

— Az állandó terhelésnek körülbelül 80-85 százaléka ma már az alapzatot nyomja. A kórházi berendezések, az épületben mozgó, tartózkodó emberek az összterhelésnek mindössze 5-8 százalékát jelentik. Ha a további süllyedés számított értékeire kíváncsi, akkor elmondhatom, hogy különböző cégek 2-6 centiméteres további süllyedést prognosztizálnak. S ennek mindössze 20 százaléka lenne — valószínűleg — a süllyedéskülönbség.

A hat méter mélységig lenyúló alapok óriási erővel nyomják az altalajt. Az épület „lefelé mozgásában" egy néhány méterrel ennél is lejjebb lévő tőzegréteg a ludas. A talajmechanikai vizsgálatokat végző FTV 20 méter mélységig vizsgálta a rétegeket. A megmentési versenytárgyalásra felkért világcégek közül az egyik 50 méterig kíván kutatni. Jellemző, hogy Magyarországon az építőiparban a 30 méteres mélységből való mintavételre sincsenek megfelelő eszközök.

Egyes szakemberek véleménye szerint nincs beavatkozásra szükség a szegedi új klinikai tömbnél. Ugyanis az épület süllyedése már nyugvópontra jutott és az újabb súlyok felvitele után sem kell további aggodalomra okot adó deformálódástól tartani. Valószínűleg többen vannak azok, akik alácölöpözésre, vagy valamilyen injektálásra gondolnak az épület biztonsága érdekében. Ezek a módszerek esetleg bontásokkal, további határidőcsúszással járnának. Az ügyben végleges döntés a közeli napokban várható.

— Hol tart ma az épület megmentésére kiírt tender? — kérdeztem *Mirgay Sándort*, a beruházó vállalat, a Medimveszt igazgatóját.

— Az ajánlatok már beérkeztek, ezeknek szakértői bizottságok által előzetes vizsgálata is megtörtént, néhány cég elképzeléseivel és nemegyszer áraival mi nem tudtunk egyetérteni, a kiírás óta újabb méréseket végeztünk, ezek eredményeivel együtt a még versenyben maradó ajánlkozóknak átadtuk átdolgozásra a tendereket. A módosításoknak a jövő héten be kell érkezniük.

— Mikorra kell a megerősítésnek befejeződnie?

— Határidőként a szerződés aláírása utáni negyedik hónap végét jelöltük meg. Tehát ezzel a munkával körülbelül fél éven belül el kell készülni. S ha november végére újra teljes ütemben folytatódhat az építkezés, 1988. végére elkészül a klinika.

— Mennyibe kerültek eddig a vizsgálatok, szakértői bizottságok?

— Pontos adat erről nem áll rendelkezésemre, megítélésem szerint közelít ez az összeg a tízmillió forinthoz.

— Milyen értékű árajánlatok érkeztek a süllyedés megállítására?

— Volt közöttük százmilliós nagyságrendű is, ezt az összeget irreálisnak tartottuk és elvetettük. Valószínűleg több tízmillió forintba fog kerülni a süllyedés megállítása, s egyáltalán nem mindegy, hogy ebből az összegből mennyit kell konvertibilis valutában kifizetni.

A felelősség megállapításáról pedig bíróság fog dönteni. Ezen a fórumon a viták az épület további sorsának végleges eldöntése után kezdődnek...

Bőle István

Mellkassebészek szimpóziuma

Hazai és külföldi mellkassebészek részvételével kétnapos tudományos konferencia kezdődött tegnap Szegeden, az MSZMP oktatási igazgatóságán. Az NDK, a Csehszlovák és a Magyar Sebésztársaság mellkassebészeti szekciói kétévenként rendezik meg kongresszusukat, az idén Magyarország, és éppen a SZOTE szakemberei látják el a házigazda szerepét.

Kulka Frigyes egyetemi tanár, a Magyar Sebésztársaság elnökének megnyitó szavai után Székely Sándor, a városi pártbizottság első titkára, Varró Vince egyetemi tanár, a SZOTE klinikai rektorhelyettese, Karácsonyi Sándor egyetemi tanár, a hazai sebésztársaság alelnöke, az NDK-beli és a csehszlovák társaság képviselői, valamint Troján Imre, a SZOTE sebészeti klinikája mellkassebészeti osztályának vezetője üdvözölte a jelenlevőket.

Ezután Szőts István docens, a volt tanítványok és munkatársak nevében emlékezett meg a magyar mellkassebészet megalapítójának, Sebestény Gyulának 100. születésnapjáról, és méltatta az 1954-ben elhunyt orvos tevékenységét. Kulka Frigyes professzor munkájuk elismeréseként Sebestény-emlékérmet nyújtott át Szőts Istvánnak és Sebestény Miklósnak.

A konferencia első napján 27 előadás hangzott el a légmell, a nagy tüdőciszták témaköréből, ma további 36 kutató számol be a mellhártya daganataival és egyéb mellkasi betegségekkel kapcsolatos tapasztalatairól, kutatási eredményeiről. Külön említésre méltó, hogy a több mint 100, köztük mintegy 50 külföldi résztvevővel megrendezett konferencia költségeihez jelentős mértékben hozzájárultak egyes szegedi és hódmezővásárhelyi üzemek is.

A szimpózium szakmai jelentőségéről Kulka Frigyes a következőket mondta:

— Öt ország szakemberei a mellhártya megbetegedéseit választották a tanácskozás témájául. De nemcsak mellkassebészek jöttek el, hiszen ez határterület, amely igényli a tüdőgyógyász, a sebész, az aneszteziológus együttműködését is. Szó esik itt az életet hevenyen veszélyeztető mellhártyabetegségek: a légmell, a gyulladásos és daganatos megbetegedések sebészi és konzervatív terápiájáról. Magyarországon először rendeztek trilaterális konferenciát, s az, hogy éppen Szegeden, az a városban dolgozó mellkassebészek munkájának elismerését jelenti. A további magas szintű szakmai együttműködést garantálja az is, hogy az NDK és a magyar mellkassebészeti szakosztály 15 éves együttműködési szerződését újabb öt évre meghosszabbították. Az erről szóló okmányt ünnepélyes keretek között írták alá Szegeden, a városi tanács épületében, ahol Papp Gyula, a városi tanács elnöke fogadta a konferencia résztvevőit.

Ch. A.

Százhúsz

Hosszas vita, konzultációk, tanácskozások eredményeként megszületett a döntés: június elsejétől autópályán százhúsz, autóúton száz kilométer/óra a személygépkocsik megengedett legnagyobb sebessége. Egyéb országutakon változatlanul nyolcvan a maximum. Ezzel párhuzamosan — ahogy a hivatalos közlemény fogalmaz — „régi óhaja teljesül" a motorkerékpárosoknak: lakott területen kívül rájuk is az autókra érvényes sebességhatárok vonatkoznak.

Aki figyelemmel kísérte a sajtó híradásait, tapasztalhatta: hetek, hónapok óta a legkülönbözőbb fórumok tárgyalták: helyes-e visszaállítani a sebességhatárokat (merthogy visszaállításról van szó: a jelenlegi határok 1979 óta vannak érvényben). A Parlament közlekedési bizottsága elfogadta az erről szóló javaslatot, a környezetvédelmi bizottság először tárgyalni sem akart róla, majd mégis megvitatta, sőt el is fogadta — a bizottság elnökének kivételével. Az ebből a tényből sejthető véleményt egyébként sok más szakember is osztotta, mondván: kilencven-száz kilométer/óra fölötti sebességnél ugrásszerűen megnő a gépkocsik által kibocsátott káros anyagok mennyisége, s ez tovább veszélyeztetné az amúgy is ártalmakkal teli természeti környezetünket.

S mi szólt a javaslat mellett? 1979-ben üzemanyag-takarékosság címén vezették be a jelenleg még érvényes korlátozásokat. Azóta kiderült: számottevő megtakarításról nem lehet beszélni, mivel az autósok többsége ugyanolyan sebességgel közlekedett, mint előtte. Komolyabb változást inkább a benzin árának többszöri emelése hozott: fokozottan zsebre menő dologgá vált, hogy a lehetőségekhez képest a legkevesebbet fogyasszon a gépkocsi, hogy a „legtakarékosabb" tempóban vezessen az autós. Így, akik most a sebességhatárok fölemelése mellett kardoskodtak, azt is mondták: igen sokan nem élnek a megengedett nagyobb sebesség lehetőségével, mivel az számukra nem gazdaságos. Ugyanakkor a közlekedők egy tekintélyes hányada (különböző statisztikák szerint 20-50 százaléka) most is gyorsabban jár, mint szabadna, tehát a módosítás csak egy meglevő gyakorlat törvényesítése lenne. Ez az az érv, ami sokszor elhangzott egy másik vitában. Nevezetesen, sokan azt szerették volna, ha a sebesség határ visszaállítása az egyéb országutakra is érvényes lett volna. Éppen amiatt, hogy ott is gyorsabban futnak a kocsik, mint szabadna, a határmódosítás tehát csak legalizálást jelentene. Jött az újabb érv: az új határt is túllépnék. Nem, mert a fogyasztás akkor már ugrásszerűen megnő — lehetett hallani a választ. Nem valószínű, hogy papíron el lehet dönteni a vitát, tény azonban, hogy a változás — sokak szerint felemás módon — úthálózatunkból csupán 217 kilométernyi autópályánkat és 96 kilométert kitevő autóutunkat érinti, melyeken a hazai országúti forgalom öt százaléka bonyolódik le.

Felemásnak ítélték sokan azt a döntést is, hogy a motorosokra érvényes sebességhatárokat csak a lakott területen kívül emelték az autósokéval egy szintre. Hogy egyáltalán, miért a módosítás? A szakemberek szerint, azzal, hogy a motorosok lassúbb haladásra voltak kényszerítve, egyúttal veszélyhelyzetnek is voltak kitéve a folytonos előzések miatt. Ez azonban lakott területen belül is ugyanúgy volt, s mivel a változás itt nem érvényes — így is lesz?

Hogy a hétfőtől bevezetendő módosítások szakmai fogadtatása nem egyértelmű (vannak, akik elhamarkodott döntésnek tartják; vannak, akik többet szerettek volna), az talán a fentiekből kitűnik. Ám az, hogy ennek kapcsán felmerülnek szakmai problémák, s ezekkel a közlekedési és a belügyi tárca illetékesei is többet törődnek, az mindenképpen jó! A közlekedésfejlesztési munka során ugyanis aktívabban akarnak foglalkozni a gépjárművezető-képzés és -vizsgáztatás rendszerének továbbfejlesztésével, előtérbe került a járműpark korszerűsítésének, az alkatrészellátás javításának, a javítóipar szolgáltatási szintje emelésének kérdése, s az, hogy a környezeti ártalmak csökkentése érdekében, fokozottabban ellenőrzi a járműveket.

S van még valami, amit a rendőrség illetékesei hangsúlyoznak a változás kapcsán a sebességhatár felemelése nem azt jelenti, hogy autópályán ezután százhússzal kell hajtani, hanem azt, hogy ennyivel lehet. A kell és lehet közti különbség, közlekedésről beszélve, gyakran szóba kerül. Hogy mennyire szabjanak lehetőséget, s mit tegyenek kötelezővé a szabályok. Sokan ma is vitatják: jó-e, hogy kötelezővé tették a biztonsági öv használatát. Mivel a statisztikák nem teljesen egyértelműek a hasznát illetően, nem kellene-e inkább az autósok döntésére bízni: bekapcsolják-e vagy sem. Azt mondják az illetékesek: ehhez hiányzik sok emberből a felelősségteljes gondolkodás, s ezért kell az effajta döntéseknél előírni valamit.'

Felelősségteljes gondolkodás — ismételgetem magamban. Ennek hiánya — nemcsak a közlekedési tárca gondja...

Balogh Tamás

Gyermeknap '87

Május 30-án, szombaton rajtolhatnak a legfrissebbek — bringatúra indul a Szikszós-tóra. Gyülekező fél 8-kor az Úttörő téren. A zenebarátoknak a Molnár Dixieland Dugonics téri műsorát ajánlhatjuk (kezdés 10 órakor), míg az úttörőház alkotóházat rendez bábkészítőknek, szövőknek, agyagozóknak.

Május 31-én, vasárnap a központi programok sora halfogó versennyel indul, találkozó az Árvízi emlékműnél. A jutalomjegyekkel rendelkezőket a Vörös Csillag és a Fáklya filmszínházba várják, a bakik és az asztalitenisz barátainak pedig az úttörőházban rendeznek versenyt 10 órától.

A felsoroltak mellett három helyszínt is ajánlhatunk elsősorban lakótelepi gyerekeknek. Bolhapiac, vásár, bazár, bábkészítés, sógyurmázás, szövés, videófilmvetítés és számítógépes játék lesz a Kodály téri, az Odessza II-es és a Révai iskolában. Ugyanitt rendezik a „Hajtás — pajtás" címmel meghirdetett sportvetélkedőket is. De az sem fog családi, aki mondjuk diszkótáncot, gyermekeknek szánt színdarabokat, karatebemutatót, néptáncot szeretne látni, hisz ezek is szerepelnek a programban.

Helyszűke miatt ennél részletesebb tájékoztatóra nem vállalkozhatunk, de annyit még elárulunk, hogy a Vidám Park szombaton 12—20 óra között, vasárnap pedig 10 és 20 óra között várja vendégeit, míg Szeged közlekedési vállalatainak ajándéka: ingyen út minden piros vagy kék nyakkendősnek valamennyi busz-, villamos és trolijáraton.

B. Z.